

vinni ezt a testet! Majd leszáll a gépről, és visszakapja az ismerős érzéseket, megérintik, akiket szeret, és teste újra az anya teste lesz, akit meg lehet ölelni, az a test lesz, amelyik szült, a kéz, ami simogat, a száj, amivel az első pusztit adja, hogy megjöttem, édes kicsi fiam, édes drágám – nem érti szegény gyerek, miért sír, mi olyan szörnyű, mi olyan megrendítő –, újra az ismerős test lesz, akit a járásáról megismerni, akinek nevetése van. Csak hazáig kell elvinni, és jön egy érintés, mely mindent eltöröl.

Selyembe burkolni ezt a testet. Milánó a divat fővárosa. Vörös selyem, nem is vörös, téglaszínű, egy másik én, egy szebb valaki, elegánsabb. Ha kicsit oldalt pillantok, látom is a szoknyát, jó minőségű holmi, nem viselte meg az idő. Selyembe burkolni, mert megérdemli. Eltakarni ezekkel a divatos, kurvás cuccokkal. Nem tudja még, hogy megérintették, nem haragot érez, csak szégyent. Évek kellene ahhoz, hogy megértsem. Az erőszak az akarat tagadása, a másik létezésének tagadása, lei én vagyok, és én ezt nem akarom. Jogom van nem akarni. De azért valamit tud mégis. Hazaviszi a testét, szégyelli, és szeretné, ha egy érintéssel eltörölnék a szégyent. Most csak selyem simogat, de majd simogat kéz is. Szégyent érez, amikor leszáll a gép. Szégyent érez, amikor mesél, fektetés után. A reménybeli apa gondterhelten nézi a nőt, aki, ezt reméli, gyerekeket szül majd neki. Nem simogatja meg. Maradj itt, elmegyek gyógyszerért, azonnal be kell vened, nehogy terhes maradj. Gyengén tiltakozik, nem akar bevenni gyógyszert, de nem tudja elmagyarázni, hogy nem, biztosan nem marad terhes, mert Mimo impotens volt, akárhányszor próbálkozott, Lulo pedig rajta kívül élvezett el mindannyiszor, már maga sem tudja, hányszor. Miről szólt az idő. Ki szeretkezett. Ki élvezett. Nem képes kiejteni ezeket a neveket, azt sem képes mondani, hogy egyik és másik, csak hogy ketten voltak. És hogy biztosan nem lett terhes, ha terhes, akkor a gyerek az övék. Ez a mi gyerekünk, ha mégis van. A jövő apa azonban most erőszakos, most határozott, mert a tartályt, amelyben a gyermekét szeretné elhelyezni, üresnek akarja tudni. Ő biztosra akar menni, mondja. Ő nem kockáztatja, hogy ez itt valaki más gyereke. Az a tartály, tehát ez az ő teste – felfedezte végre. Vérrel kell kiöblíteni. Ez a tartály, ez vagyok én. Gyerünk, vedd be. Nem létezem.

Halasi Zoltán

MÉRÍTÉS*

Rakovszky Zsuzsának

Kísértetet, megfogtak, nőstény borzot,
falusiak megsütöttek, megettek.
Mint hazáját eláruló kokottot
egy garnizonban karddal kettészeltek.

* A vers rokonságot tart a VISSZAÚT AZ IDŐBEN-nel, csak éppen a női beszélő itt, miközben életről életre halad, inkább az időben *előre* tart, az ókorból a közép-, majd az újkor felé, nagyjából keletről nyugatra, japán, kínai, perzsa, hettita, indiai, arab, héber sorsokon át egészen az európai vészorszakig jutva.

Mikor nagylánnyá avatásom zajlott,
 hegyeinkben sárlavina támadt,
 a csuszamlás az áldozati csarnok
 alá temette hűgomat, anyámat.

*A holdat a hazárd nap lenyilazta,
 az égi farkas állta lelkem útját,
 a skorpió a napot megharapta,
 magadba gyűrtél, földi nyomorúság.*

Vérzészkor kezét marhahúgyban mostam,
 utódodat szültem elhunyt rokonomnak,
 apámmal hálva üdvösséget hoztam,
 nem néztem gyíkra – tejem elapadhat.

Dögvész katonák közt, bak nyomában
 futottam pártában, vak rémületben,
 szomjan veszésemig a sivatagban
 a pestisdémon menyasszonya lettem.

*A holdat a hazárd nap lenyilazta,
 az égi farkas állta lelkem útját,
 a skorpió a napot megharapta,
 hánytál-vetettél, földi nyomorúság.*

Vetélytársnőm sátáni erejével
 romolhatatlan részem elorozta.
 Gurum a nászágában csábított el éjjel,
 vörös vulvát sütöttek homlokomra.

Harcba kísértem homoklakó férjem,
 marék árpán, szárított sáskán éltünk,
 átfűrták bottal arcunk, lázadóké,
 ketreccben tartva ölt meg ellenségünk.

*A holdat a hazárd nap lenyilazta,
 az égi farkas állta lelkem útját,
 a skorpió a napot megharapta,
 kiadtad részem, földi nyomorúság.*

Barna köpenyes férfi jött el értem,
 jobb szeme töppedt szőlő, ostor nála.
 Amíg a fáklya le nem ég a téren,
 ki kellett volna térnem, gyúlt a máglya.

A szentély porát ittam a pohárból,
rám olvastak, hogy méhem feldagadjon,
kígyókat szoptattam a túlvilágon,
majd fiút szültem, aszott öregasszony.

*A holdat a házard nap lenyilazta,
az égi farkas állta lelkem útját,
a skorpió a napot megharapta,
rám sötétültél, földi nyomorúság.*

Ki voltam téve, lánygyermek: az égből
víjjogó madár szállt alá keringve.
Üres leves, kenyér vadgesztenyéből
a fejadagom, fűrészporrall hintve.

Ingóságomat szomszédasszonyomnak,
hosszú hajam gyújtózsínórnak adtam,
egy halom hamu, leróttam adómat,
kitörölt könyvéből a mondhatatlan.

*A holdat a házard nap lenyilazta,
az égi farkas állta lelkem útját,
a skorpió a napot megharapta,
láttam az arcod, földi nyomorúság.*

Jónás Tamás

ÖNFELEDTEN

A portelepre rácsődült az éjjel
formátlan tömbjeinek csapata.
A lakótelepre ráesteledett.
Szóval sötétben ballagtam volna haza,
ha lett volna haza, vagy legalább
valahonnan jöttem volna, mikor
az égen, túl a földi rossz sötéten
kigyúlt szerelmem csillaghalmaza.
Szerelmemé, a nőé, sose tudta,
hogy őt látom egy galaxisban is,
bár csalt a látszat – csak pont volt a rendszer –,
az volt igaz, és minden más hamis,
hamis az utca, bánatom se fényes,
nyugalmam játszott volt, féltem nagyon,

zsebemben sok pénz, majdnem semmit értek,
 s tudásom sem volt éppen nagy vagyon,
 hajam még hosszú, fényes, dús, de nem volt
 illata, már nem jelentett semmit,
 vad érzelmekről árulkodtak, ám
 hamisan a felesleges centik.
 Csak bárki voltam, nem voltam tehát, csak
 lehettem volna talán én, ha van
 tudásom önmagamról, s nem a látszat
 kínoz lenni, vagy: nem hatalma van,
 csak lehetőség látszani, kísérlet
 lehettem volna, ám így csak eset:
 szerelmem apró csillagrendszerével
 gyulladtak ki a csillagrendszerek.
 A lakótelep én voltam, az ég ő.
 Közöttünk köd, sötét – történetek.
 Így lehetett negyed hétkor késő:
 te nem voltál velem, csak én veled.

Radnóti Sándor

A FILOZÓFIAI BOLT

Schillernél találjuk meg az „esztétikai szféra” *autonómiájának* első gazdag és rendkívüli erejű (valamint hatású) pozitív kifejtését. Ez a szféra még nem korlátozódik a szép-művészetekre, hanem jelenti a szépérzék, a szép társadalmi érintkezést, a szép magatartást, a szép lelket, a humanitást; egyezőval azt, amit Schiller *szép kultúrájának* nevez. Ha azt a helyet akarjuk kijelölni, melyen Schiller fölállította, majd alig néhány év múltán bezárta filozófiai boltját¹ (legkoncentráltabban az 1791–92-es intenzív Kant-stúdiumok után, 1792 és 1796 között), akkor azt tisztán történetileg a *még* és a *már* jellemezheti.

Valóban, a műalkotásokra, természeti tárgyakra, lényekre és jelenségekre, valamint bizonyos cselekedetekre, bizonyos érintkezésformákra, a díszre, a játékra vagy akár a modorra, az illendőségre, a csiszoltságra, az arcjátékra és a taglejtésre vagy az öltözködési és hajviseletre, illetve magaviseletre egyaránt kiterjesztett *azonos* szépségfogalom különösnek tűnhet az olvasó számára, mert úgy gondolhatja, hogy igencsak heterogén dolgokról van szó. Van azonban egy másfél évszázadra visszatekintő modell, amely még hatékony volt Schiller korában, s amely éppen ezeket egyesítette: az ízlés modellje. Az ízlés a társasági ember egész magatartását és kapcsolatrendszerét oly módon szabályozta, hogy teret adott bizonyos szabadságnak (jóval nagyobbak, mint a rendies nézetek és magatartásformák), némi lehetőséget nyújtott a társadalmi hierarchia zárainak felnyitására (hiszen éppen az ízlés elsajátítása volt ennek a kulcsa). Az ízlés a már nem vérségi, hanem érdemi, neveltetési alapon szervezett elit összjátéka